ΚΡΙΤΙΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ ΘΥΜΕΛΗ - ΤΕΝΝΕΣΗ ΟΥΙΛΛΙΑΜΣ

«Ο Γυάλινος Κόσμος»

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΝΑΓΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Στην προμετωπίδα ενός απ' τα δράματά του ο Τεννεσή Ουίλλιαμς μνημονεύει τον στίχο του Ρόλκε «Ποιος αν φώναζα, ποιος θα μ' άκουγε, από τις στρατιές των αγγέλων;» Όλα του τα έργα έχουν αυτή την απελπισμένη φωνή.

Ο Ουίλλιαμς γεννημένος το 1911 έζησε μια τραγική εποχή όπως και ολόκληρη η γενιά του. Θήλασε τον πρώτο μεγάλο πόλεμο, βρέθηκε στη δίνη της οικονομικής κρίσης, στριφογύρισε στις συγκρούσεις του Μεσοπολέμου και του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και απογοητεύτηκε από τη διάψευση των ελπίδων. Μέσα σε αυτό το κλίμα εκεί στον Αμερικάνικο Νότο βίωσε τη φτώχεια και την αποτυχία. Άλλαξε πολλές δουλειές μέχρι που να έρθει η μεγάλη επιτυχία της συγγραφής. Αυτή που έρχεται στους περισσότερους προικισμένους συγγραφείς, ύστερα από ανίερες εκμεταλλεύσεις που υφίστανται και επαγγέλματα να εξασφαλίζουν τη φτώχεια. Το 1945 ο «Γυάλινος Κόσμος» συζητήθηκε σαν κάτι καινούργιο στο αμερικάνικο θέατρο και προβλημάτισε τους κριτικούς με την ποίηση και τον συμβολισμό του. Το βράδυ της πρεμιέρας ήταν ένας μεγάλος θρίαμβος για τον συγγραφέα, την πρωταγωνίστρια και τον σκηνοθέτη.

Οι ήρωες του έργου είναι όλοι θύματα του λεγόμενου Αμερικάνικου Νότου. Η Αμάντα, η μητέρα, συνεχώς γυρνάει στις αναμνήσεις όταν ήταν μια «κοσμική δεσποινίς». Δείχνει ακόμα να λικνίζεται στους χορούς της νιότης της και στις προτάσεις αξιόλογων ανθρώπων του «καλού κόσμου». Προσπαθεί να μεταδώσει στα παιδιά της αυτή την ψευδαίσθηση μην ξέροντας πως οι ψευδαισθήσεις δεν μεταδίδονται αλλά μένουν χαραγμένες ακόμα και στη φθορά του κάθε ανθρώπου σαν το πιο ελεητικό όνειρο.

Η Λάουρα, η κόρη της, ανάπηρη και χαμένη σ' ένα δικό της κόσμο, αποτυγχάνει σ' όλες τις σπουδές της και το μόνο που της απόμεινε είναι να συντηρεί μια συλλογή από γυάλινα ζωάκια που τα φροντίζει με την εύθραυστη ευαισθησία της.

Ο γιος της Αμάντα, ο Τομ, είναι το φτωχό στήριγμα όλης αυτής της δυστυχίας, που με τα 65 δολάρια τον μήνα από τη σκληρή δουλειά του βλέπει την αποτυχία του και βρίσκει διέξοδο στο να πίνει και να ξενυχτάει σε φθηνούς κινηματογράφους.

Κάποτε με την προτροπή της μητέρας του, καλεί σε δείπνο ένα συνάδελφό το με σκοπό να γνωρίσει τη Λάουρα μήπως και τη συμπαθήσει. Μάταια όλα. Το δείπνο είναι πλούσιο και εγκάρδιο από την πλευρά της Αμάντα, αλλά ο Τζιμ Ο' Κόνορ, ο προσκεκλημένος, πρόκειται να παντρευτεί με μιαν άλλη κοπέλα και προσεγγίζει τη Λάουρα μόνο από τις παλιές του αναμνήσεις όταν φοιτούσαν κάποτε στο ίδιο σχολείο και είχαν κάποια αμοιβαία ερωτική έλξη που τώρα έχει γίνει παρελθόν. Το αποτέλεσμα είναι ο καλεσμένος να φύγει, σιγοτραγουδώντας και οι άλλοι ν' απομείνουν πιο δυστυχισμένοι από πριν με την Αμάντα να ρίχνει την αποτυχία στον γιο της που δεν ήξερε ότι ο Τζιμ Ο' Κόνορ ήταν αρραβωνιασμένος.

Η σκηνοθεσία της κ. Βοζικιάδου έδωσε την καταθλιπτική ατμόσφαιρα αυτού του σπιτιού αλλά και την κατασκευασμένη ευθυμία στο δείπνο. Είχε όλες τις μεταπτώσεις εκείνου που είναι εκ των προτέρων κατεστραμμένο, αλλά πρέπει να δοκιμαστεί γιατί αλλιώτικα οι ελπίδες γίνονται μόνιμος εφιάλτης. Υπήρχαν όλες οι δραματικές συγκρούσεις που επακολουθούν ύστερα από μια τέτοια διάψευση. Η κάποτε πρωταγωνίστρια του Εθνικού Θεάτρου κ. Έλλη Βοζικιάδου με τη μεγάλη πείρα της μεταμόρφωσε τον ρόλο της από συγκαβατικά εύθυμο σε τραγικά απελπισμένο. Η Ευαγγελία Αλεξανδρή (Λάουρα) είχε όλο το εύθραυστο ενός ατόμου ψυχικά καταδικασμένου στην αποτυχία. Το παίξιμό της ήταν στατικά αέρινο, κάτι που μοιάζει αντιφατικό, αλλά ενισχύει τον άδηλο πόνο που έκρυβε. Στη σκηνή της ερωτικής της αφύπνισης για τον παλιό της συμμαθητή ήταν πέρα για πέρα πειστική σ' έναν αρκετά δύσκολο ρόλο. Για τον Κώστα Τσάχρα (Τομ) θα πω πως ήταν αρκετά καλός στις εκρήξεις του και στον αυτοκαταστροφικό δυναμισμό του. Το ίδιο και για τον Κωνσταντίνο Πέτρου (Τζιμ Ο' Κόνορ) που με όλη την αρρενωπότητά του εκάλυπτε κι αυτός μια αποτυχία. Τα σκηνικά του κ. Χάρη Σεπεντζή με αρκετή φαντασία έδωσαν το φτωχικό εσωτερικό ενός σπιτιού σε μια μεσοπολεμική ατμόσφαιρα. Επίσης, και τα κοστούμια της κ. Έλσας Βώκου και η ζωγραφική σκηνικών του Γιώργου Πολυχρονιάδη. Για τη μουσική του κ. Διονυσίου Κούτση για μια ακόμη φορά, γιατί και άλλοτε έχω ασχοληθεί, θα έλεγα πως ήταν από τα καλύτερα στοιχεία του έργου. Τόνισε τόσο υποβλητικά τη νοσταλγική ατμόσφαιρα μιας εποχής. Τέλος, για τη μετάφραση του έργου από την κ. Έλλη Βοζικιάδου λέω απερίφραστα πως είναι η καλύτερη που έχω διαβάσει γι' αυτό το έργο. Συνιστώ να μη χάσετε αυτή την παράσταση όσο ακόμα θα παίζεται. Θα σας ακολουθήσει ο τραγικός λόγος του Τεννεσή Ουίλλιαμς από τα χείλη του Τομ προς την αδελφή του καθώς εκείνη αποχωρεί με τα αναμμένα κεριά *«Λάουρα σβήσε τα κεριά. Ο κόσμος τώρα φωτίζεται με αστραπές»*.